

SĂPĂTURILE ARHEOLOGICE DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA ÎN ANUL 1965

DE

DORIN POPESCU

Continuăm, ca în fiecare an, publicarea foarte sumară a rezultatelor săpăturilor arheologice din anul precedent, în ordine cronologică, pe localități. În cazurile în care în același loc au fost descoperite resturi din epoci diferite, localitatea va fi menționată la problema pentru care au fost inițial întreprinse cercetările. Acolo unde nu se menționează instituția care a făcut cercetările, acestea au fost executate de Institutul de arheologie al Academiei Republicii Socialiste România, precizându-se însă, atunci când este cazul, dacă lucrările au fost făcute în colaborare cu altă instituție. Pentru mai multă precizie, notele au fost întocmite de responsabilii săpăturilor sau de un membru al colectivului. Fiecare cercetare este trecută și pe harta alăturată, cu numărul de ordine din această dare de seamă.

1. Studierea vieții omului pe teritoriul Republicii Socialiste România înainte de epoca dacică

1. *Bugiulești* (r. Oltețu, reg. Oltenia). Săpăturile continuate în valea lui Grăunceanu au dat și în campania aceasta un bogat material osteologic, care, după părerea descoperitorilor, poartă dovezi netăgăduite de spargere intenționată, obținută cu ajutorul unor pietre aduse de la mari distanțe. (În colaborare cu Centrul de cercetări antropologice și Muzeul regional al Olteniei).

2. *Mamaia-sal* (com. Năvodari, or. Constanța, reg. Dobrogea). Continuarea cercetărilor și a observațiilor stratigrafice asupra așezării paleolitice cunoscute mai de mult. Pe baza materialelor obținute se poate vorbi de un facies nou musterian, cu unelte mai mici.

3. *Tincova* (com. Sacu, r. Lugoj, reg. Banat). Reluarea săpăturilor, la punctul numit „Seliște”, unde s-a descoperit un bogat material de silex aparținând aurignacianului mijlociu dezvoltat. (În colaborare cu Muzeul raional Lugoj).

4. *Călinești* (r. Oaș, reg. Maramureș). Săpături în două puncte: „Călinești I” și „Călinești II”, ambele cu un singur nivel de locuire, ce poate fi datat în aurignacian. (În colaborare cu Muzeul regional din Baia Mare.)

5. *Bicaz-Chei* (r. Bicaz, reg. Bacău). S-au început săpături la punctul „Bardosul”, unde s-a descoperit o așezare swideriană cu un singur strat de cultură.

6. *Dubova* (com. Ogradina, r. Orșova, reg. Banat). a) La „*Cuina Turcului*” s-au continuat săpăturile din 1964 pentru precizări stratigrafice și obținere de materiale arheologice și faunistice

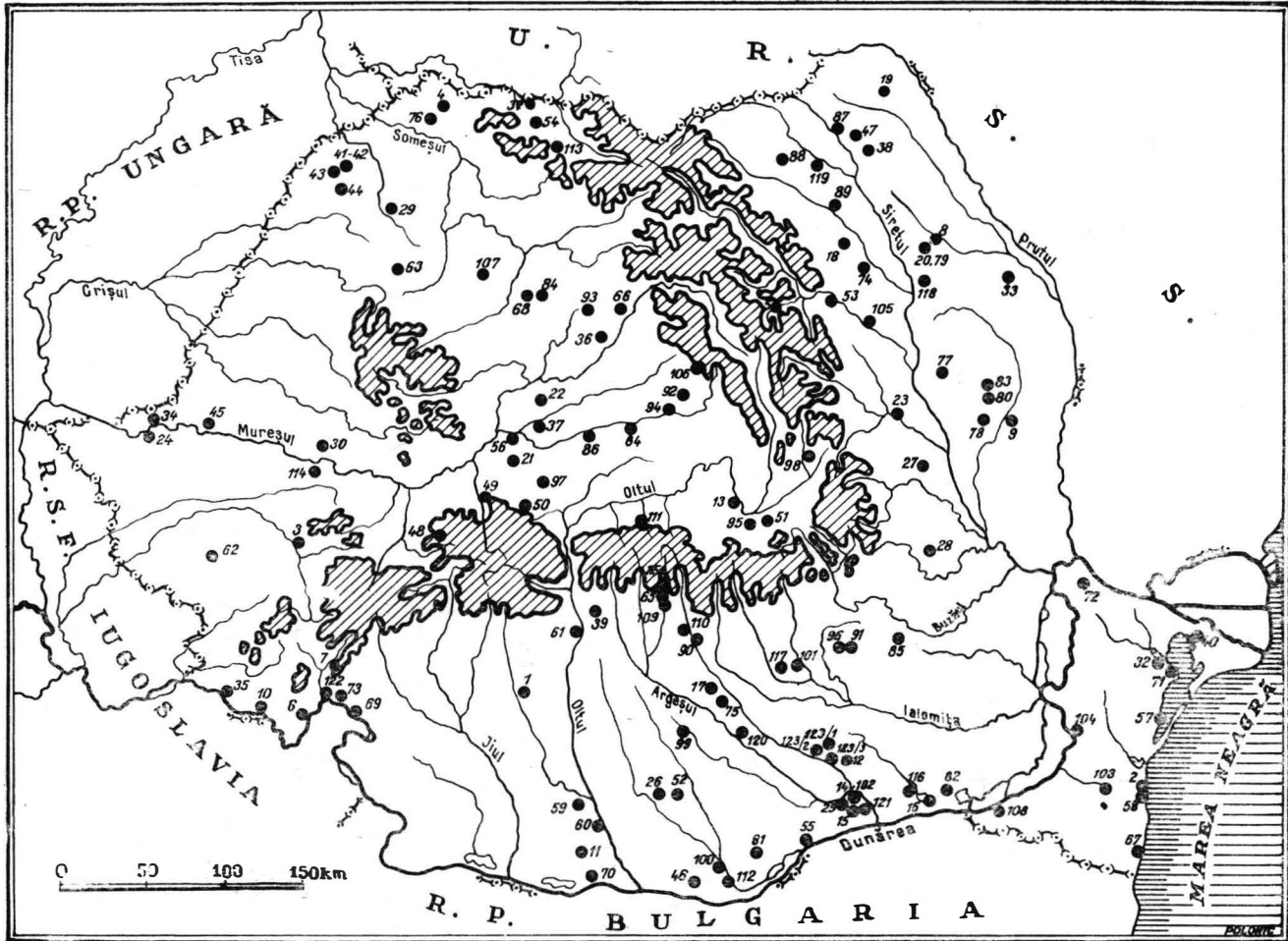

Fig. 1. — Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România în anul 1965.

din toate etapele de dezvoltare, din epipaleolitic până în feudalismul timpuriu. Cu deosebire se detașează 5 niveluri de locuire neolitică Criș, pe o grosime de 2,50 m. b) „Peștera lui Climente”. Săpăturile au atins stinca vie, dând la iveală dovezi de locuire mezo și acropaleolitice, în asociere cu o bogată faună fosilă. Sînt prezente și unele refugii post-paleolitice din neolitic (Criș) și epoca bronzului. c) „Peștera lui Maovă”. S-au continuat sondajele din 1964, fără a se putea săpa deocamdată sub nivelul neolitic (Criș).

7. *Băile Herculane* (r. Orșova, reg. Banat). În „Peștera Hoților” săpăturile au fost extinse spre interiorul peșterii. Stratul postpaleolitic, gros de 1,20 m, conține numai resturi neolitice, Sălcuța tirzie și Coțofeni. Urme sporadice mai apar din epoca mijlocie a bronzului, din Hallstatt, perioada stăpînirii romane și epoca feudală timpurie. Din stratul paleolitic se pot menționa mai multe piese tipice : răzuitoare, lame și un trapez. (În cadrul lucrărilor colectivului de cercetări de la Porțile de Fier.)

8. *Balș* (r. Hîrlău, reg. Iași). În punctul „Valea Părului” au fost efectuate săpături în așezarea neolitică de tip Criș ; a fost cercetată o locuință de suprafață, fiind scoase la iveală numeroase resturi ceramice, caracteristice culturii Criș, unelte din silix și piatră. Plastica este reprezentată printr-o figurină în formă de coloană. (Muzeul „Vasile Pârvan” din Bîrlad).

9. *Trestiana* (com. Grivița, r. Bîrlad, reg. Iași). S-au continuat săpăturile în așezarea neolitică de tip Criș. A fost dezvelită și demontată o locuință de suprafață aparținînd celui de-al II-lea nivel de locuire de aici, fiind scoase numeroase resturi ceramice, unelte din cremene, obsidiană și piatră. (Muzeul „Vasile Pârvan” din Bîrlad.)

10. *Liubcova* (r. Moldova Nouă, reg. Banat). Așezare neolitică aparținînd culturii *Vinea-Turdaș*, cu strat de cultură gros de 1,20—1,80 m, împărțit în patru niveluri. S-au descoperit unelte de piatră, os și corn, precum și ceramică. (În cadrul lucrărilor colectivului de cercetări de la Porțile de Fier.)

11. *Vădastra* (r. Corabia, reg. Oltenia). Săpăturile au fost efectuate pe „Măgura Fetelor”, la vest de săpăturile din 1946. La baza straturilor de cultură e stratul paleolitic, peste care se suprapune un strat intermediar (fără resturi arheologice). Deasupra acestuia se află straturile neolitice Vădastra I, Vădastra II, și Sălcuța, strat în care s-au găsit și infiltrații din straturi de cultură mai noi, distruse de arături și apele de șiroire.

12. *Cernica* (or. București). Au fost continuate săpăturile atît în cele două așezări neolitice, una aparținînd culturii Dudești și cealaltă culturii Boian I, cit și în necropola neolitică a culturii Boian I, descoperite în anii precedenți. În așezarea culturii Dudești s-au găsit gropi de bordeie și mai multe gropi casnice, conținînd ceramică, dălțițe, toporașe de piatră, silixuri etc. În așezarea culturii Boian s-a descoperit un bordei și cîteva gropi casnice, conținînd ceramică și unelte de piatră. În necropola neolitică s-au mai găsit 40 de morminte de înmormîntare cu diferite obiecte de ofrandă : (vase, silixuri, dălțițe de piatră, obiecte de os, obiecte de podoabă lucrate din scoică, din dinți de animale, din tuf vulcanic și cupru. (În colaborare cu Muzeul de istorie a orașului București.)

13. *Feldioara* (r. Sf. Gheorghe, reg. Brașov). S-au continuat săpăturile pe panta de sud a Dealului Cetății. S-au găsit și cercetat numai două straturi de cultură : Ariușd-Cucuteni și Boian. În stratul superior (Ariușd) s-au delimitat trei niveluri. În ambele straturi s-au descoperit cîteva unelte și numeroase fragmente ceramice caracteristice, inclusiv numeroase cu decor pictat în stratul superior.

14. *Radovanu* (r. Oltenița, reg. București). În cuprinsul așezării neolitice din faza Petru Rareș a culturii Boian, cu patru niveluri, s-a continuat dezvelirea și studierea platformelor de locuințe și a materialelor din așezarea corespunzătoare celui de-al doilea nivel, fiind degajate încă două platforme de locuințe. S-au scos la iveală numeroase unelte, oase de animale și numeroase fragmente ceramice. Pe panta de lîngă așezare s-au descoperit două morminte contemporane așezării.

15. *Căscioarele* (r. Oltenița, reg. București). În campania anului 1965 s-a lucrat la dezvelirea parțială a unei mari locuințe neolitice de suprafață, incendiată, aparținând unui nivel al fazei Gumelnița A. Pereții masivi de lut aveau în exterior stâlpi de lemn înfiți chiar lângă ei. Pe lângă un bogat inventar, în locuință se mai afla o vatră înaltă și o laviță de lut. (În colaborare cu Muzeul raional Oltenița.)

16. *Vărăști-Boian* (r. Călărași, reg. București). S-au continuat săpăturile din necropola gumelnițeană, fiind descoperite încă 17 morminte. Lângă mai multe schelete s-au găsit „opaițe” de lut ars sau ace de aramă. (În colaborare cu Centrul de antropologie al Academiei.)

17. *Siliștea* (r. Videle, reg. București). Cu prilejul unor lucrări agricole s-a săpat un tell. În urma intervenției de salvare s-a precizat că tell-ul aparține culturii Gumelnița în faza dezvoltată, cu un strat de cultură gros de circa 3 m. Așezarea era fortificată de jur împrejur cu șanț și val de apărare. S-au salvat diferite unelte din piatră și os, vase, multe fragmente ceramice și un număr de 7 figurine. (În colaborare cu Muzeul de istorie din Alexandria.)

18. *Tlrpești* (com. Petricani, r. Tg.-Neamț, reg. Bacău). S-a săpat în continuare, obiectivul principal fiind cercetarea colțului estic al așezării neolitice și urmărirea traseelor șanțurilor de apărare cucuteniene și al șanțului mic precucutenian; ultimul a putut fi urmărit până la intrarea lui în râpă. Au fost descoperite și câteva gropi cu ceramică liniară, precum și straturi bogate precucuteniene și cucuteniene, constatându-se totodată că locuirea din aceste perioade depășește limitele șanțurilor de apărare. S-a descoperit, de asemenea, un schelet chirchit din perioada de tranziție de la neolitic la epoca bronzului, precum și gropi și complexe din secolele II—III și VI—VII e.n. La circa 150 m vest de limita vestică a șanțului de apărare s-a efectuat un sondaj, constatându-se și aici existența unei bogate așezări cu straturi suprapuse, după cum urmează: ceramică liniară, Precucuteni (cu mențiunea specială că ar putea fi vorba de un precucutenian mai vechi decât în restul așezării), Cucuteni (cu locuințe puternic incendiate) și secolele II—III și VI—VII e.n. (În colaborare cu Muzeul regional Bacău.)

19. *Drăgușeni* (r. Săveni, reg. Suceava). S-au continuat săpăturile în așezarea Cucuteni A, descoperindu-se încă 14 gropi, din care s-a recoltat un bogat material ceramic. (Muzeul de istorie a Moldovei în colaborare cu Muzeul raional Dorohoi.)

20. *Cucuteni-Băiceni* (r. Pașcani, reg. Iași). a) *Cetățuie*. S-au continuat săpăturile în vederea delimitării locuințelor din faza Cucuteni A și B, obținându-se cu acest prilej noi date stratigrafice relativ la unele grupe stilistice din această perioadă. b) *Mlada*. S-a continuat sondajul început în 1964, descoperindu-se resturile unei locuințe de suprafață și a unor bordeie din secolele III-II î.e.n. (Muzeul de istorie a Moldovei.)

21. *Păuca* (r. Sebeș, reg. Hunedoara). S-au efectuat săpături în așezarea neolitică cu ceramică pictată de tip Petrești de la locul numit „*Homm*”, stabilindu-se existența a trei niveluri de locuire. Materialele recoltate cu acest prilej (ceramică pictată, unelte de piatră șlefuită etc.) vor permite precizarea unora din fazele de dezvoltare ale culturii Petrești. A fost dezvelită și o locuință de suprafață cu platformă identică cu cele din aria culturii Cucuteni-Tripolie. Săpăturile au scos la iveală și urmele piloților de susținere ai platformei. (Muzeul Brukenthal Sibiu.)

22. *Ozd* (r. Luduș, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). În punctele numite „Lotul domnișoarei” și „Vale”, la răsărit de sat, s-au identificat și sondat două așezări, una neolitică, aparținând culturii Petrești, și alta din perioada stăpînirii romane în Dacia. Pe „Virful Deagului” s-a identificat existența unui cimitir sau grup de morminte de înhumăție din perioada scitică. Au fost dezvelite două morminte, avînd ca inventar funerar vase de lut, virfuri de săgeți din bronz și un cuțit de fier curbat. (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul regional Tg.-Mureș.)

23. *Rtpile* (r. Tg.-Ocna, reg. Bacău). În punctul „Părășcanu” s-au efectuat trei sondaje într-un complex de așezări situate una lângă alta pe malul stîng al Trotușului. Descoperirile aparțin culturii Cucuteni A și B, epocii bronzului (cultura Monteoru), dar s-au găsit și elemente

hallstattiene și un strat de cultură geto-dacic (secolele I î.e.n. — I. e.n.). (În colaborare cu Muzeul raional din orașul Gh. Gheorghiu-Dej.)

24. *Stnpetru-German* (r. Arad, reg. Banat). S-au continuat sondajele începute în 1963 pe locul numit „Fintna vacilor”, la est de comună, descoperindu-se materiale ceramice din complexul Tisa III-Bodrogkeresztur, precum și câteva morminte sarmatice din secolele III—IV, cu inventar destul de bogat (ceramică, mărgelă, obiecte de podoabă din bronz etc.). (Muzeul regional Arad.)

25. *Crivăț* (r. Oltenița, reg. București). Săpăturile din 1965 au avut ca scop cercetarea așezării situate pe promontoriul înalt, stabilirea întinderii acesteia și a intensității ei de locuire. S-a observat că așezarea a fost fortificată, fiind apărată de un șanț care închidea accesul spre sud. În interiorul ei s-au distins trei niveluri de locuire corespunzătoare a trei faze ale culturii Glina, deosebite cronologic. Primele două niveluri (cele mai vechi) sînt reprezentate de bordeie, iar ultimul nivel (cel mai nou) de locuințe de suprafață. Inventarul descoperit în locuințe se remarcă prin ceramica de specie fină și prin aceea lucrată într-o tehnică primitivă, precum și prin obiecte de metal și miniaturi de lut. Datorită acestor săpături s-a identificat prima așezare fortificată de tipul Glina.

26. *Dobroțești* (r. Roșiori de Vede, reg. București). Săpături în așezarea de la „Lacul cu cremene” sau „Lacul lui Drăcman”. Așezarea aparține unui complex de la începutul epocii de bronz, necunoscut pînă în prezent. S-au delimitat trei niveluri de locuire, cu locuințe de suprafață, descoperindu-se bogate resturi ceramice, rîșnițe de piatră și mai multe unelte de silex, printre care răzuitoare și semilune folosite pentru secerile primitive.

27. *Fitionești* (r. Panciu, reg. Galați). S-au continuat săpăturile în așezarea de tip Monteoru, descoperindu-se două niveluri de locuire care suprapun resturile unei așezări neolitice de tip Cucuteni A. (Muzeul de istorie a Moldovei în colaborare cu Muzeul raional Focșani.)

28. *Cîndești* (r. Focșani, reg. Galați). În continuarea săpăturilor din așezarea din epoca bronzului s-au descoperit resturile unei locuințe aparținînd fazelor Monteoru Ic₂-Ic₃, precum și resturile suprapuse ale unor locuințe din La Tène, parțial distruse de lucrările agricole. (Muzeul de istorie a Moldovei în colaborare cu Muzeul din Focșani.)

29. *Derșida* (com. Bobota, r. Șimlău, reg. Crișana.) S-au continuat săpăturile începute în 1963, într-o așezare aparținînd culturii de tip Wietenberg. Depunerile culturale bogate de la Derșida au permis o serie de observații stratigrafice cu privire la etapele succesive ale culturii Wietenberg. (Muzeul regional Crișana.)

30. *Temeșești* (com. Săvlrșin, r. Lipova, reg. Banat). Pe dealul „Patru gomile” s-a săpat o așezare de la sfîrșitul epocii bronzului. Inventarul este foarte sărăcăcios, constînd din fragmente ceramice, topoare de piatră, fusaiole etc. (Institutul de istorie și arheologie Cluj.)

31. *Sighetul Marmației* (reg. Maramureș). Au fost continuate săpăturile pe „Dealul cetății” din apropierea orașului, secționîndu-se din nou valul de apărare și sondîndu-se interiorul așezării. Locuirea a fost puțin intensă, așezarea servind mai mult ca loc de refugiu pentru locuitorii gospodăriilor din jur. Datează din perioada Ha A. (Institutul de istorie și arheologie din Cluj în colaborare cu Muzeul maramureșean din Sighetul Marmației.)

32. *Babadag* (r. Istria, reg. Dobrogea). În continuarea săpăturilor din cetatea de pe malul lacului Babadag s-au obținut informații importante pentru cunoașterea Hallstattului dobrogean, referitoare la tipurile de locuințe, fortificații și evoluția ceramicii. Ceramica primului nivel are asemănări evidente cu ceramica nivelului VII B₂ de la Troia, iar ultimul nivel poate fi considerat cel puțin parțial contemporan cu cultura Basarabi. Locuită vreme îndelungată în prima epocă a fierului, înălțimea a fost locuită o perioadă relativ scurtă de geți în secolele IV—III î.e.n., așezarea fiind întărită atunci cu un zid de piatră de aspect primitiv. O altă așezare de foarte scurtă durată a existat în același loc în epoca romano-bizantină (secolele V—VI), cînd a fost

construit un zid puternic numai pe latura dinspre terasă. (În colaborare cu Muzeul raional Tulcea.)

33. *Pocreaca* (r. Iași, reg. Iași). S-a executat un sondaj într-o așezare aparținând etapei Hallstattului mijlociu, recoltându-se cu acest prilej un interesant material ceramic. (Muzeul de istorie a Moldovei.)

34. *Pecica* (r. Arad, reg. Banat). Sondaj de verificare pe un platou lângă fostul sălaș Donat, la 7 km VNV de comună, descoperindu-se urmele a două straturi de cultură din epoci diferite. Peste un strat gros de epocă hallstattiană, cu multe fragmente ceramice aparținând culturii Basarabi, se află și un strat subțire de cultură aparținând feudalismului timpuriu (secolele XI—XIII), unde s-au găsit și fragmente de căldări de lut. (Institutul de istorie și arheologie Cluj în colaborare cu Muzeul regional Arad.)

35. *Moldova Veche* (r. Moldova Nouă, reg. Banat). Au fost începute săpăturile în necropola tumulară situată la circa 3 km est de comună, în apropierea malului Dunării. În trei tumuli de dimensiuni mici s-au găsit doar slabe indicii ale unor morminte de incinerare hallstattiană. Lângă port, prin sondaje au fost date la iveală morminte de incinerare din epoca bronzului. La vest de port a fost dezvelită o locuință-bordei din epoca feudală, în care s-au aflat obiecte și vase de metal, precum și fragmente de ceramică cu sau fără smalt. (În cadrul lucrărilor colectivelor de cercetări de la Porțile de Fier.)

36. *Voivodeni* (r. Reghin, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). S-a cercetat așezarea întinsă, situată pe un platou în mijlocul văii Mureșului și închisă printr-un val lung de 470 m, prevăzută cu o poartă de intrare. S-a secționat valul și s-a sondat interiorul așezării, care datează cu precădere dintr-o fază mai târzie a perioadei Hallstatt (probabil Ha C). (Institutul de istorie și arheologie din Cluj.)

37. *Șona* (r. Tîrnăveni, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). Sondaj în așezarea fortificată cu val lung de 200 m, avînd în mijloc straturi de arsură. Așezarea a fost slab locuită și datează probabil dintr-o fază mai târzie a perioadei Hallstatt. (Institutul de istorie și arheologie din Cluj.)

38. *Sîlincești* (r. Botoșani, reg. Suceava). Continuarea sondajului început în campaniile anterioare; s-a precizat că elementele de fortificație (valul și șanțul) ale cetății I datează din secolele VI—V î.e.n. (Muzeul de istorie a Moldovei în colaborare cu Muzeul raional Botoșani.)

39. *Tigveni* (r. Curtea de Argeș, reg. Argeș). S-au săpat doi tumuli, dintre care unul de dimensiuni mari, într-o necropolă de tip Ferigile. Tumuli se caracterizează prin mantaua groasă alcătuită exclusiv din bolovani de rîu, acoperiți doar cu un strat foarte subțire de humus. Din această cauză inventarul era intact. Descoperirea se situează în a doua fază a grupului Ferigile și se datează în prima jumătate a secolului al V-lea î.e.n. (În colaborare cu Muzeul regional Argeș.)

40. *Sarinasuf* (r. Tulcea, reg. Dobrogea). S-au continuat cercetările în stațiunea hallstattiană târzie, făcîndu-se noi precizări în legătură cu stratigrafia. De asemenea s-a identificat un strat de cultură cu locuințe de suprafață datînd din epoca elenistică, făcîndu-se observații asupra culturii getice și a influenței grecești. (În colaborare cu Muzeul raional Tulcea.)

41. *Berea* (r. Carei, reg. Maramureș). La 2 km nord de com. Ciumești, la punctul „Soci”, se află o așezare dacică, în parte contemporană cu așezarea celtică de la Ciumești. S-au descoperit 4 bordeie, un cuptor, gropi și complexe celtice și dacice. În cuprinsul așezării s-a dat peste o hecatombă cu 16 morți azvîrliți într-o groapă. S-a mai găsit un semibordei dacic din secolul al III-lea e.n. și un semibordei din secolul al V—VI-lea e.n. (În colaborare cu Muzeul din Baia Mare.)

42. *Ciumești* (r. Carei, reg. Maramureș). S-au terminat lucrările de cercetare a cimitirului celtic începute în 1962. În așezarea celtică de pe locul „Bostănărie” s-au mai săpat încă două bordeie datînd de la sfîrșitul secolului al III-lea — secolul al II-lea î.e.n. (În colaborare cu Muzeul din Baia Mare.)

43. *Sanislău* (r. Carei, reg. Maramureș). La punctul „Capela catolică” s-a descoperit un cimitir biritual celtic, secolele III—II î.e.n., descoperindu-se 20 de morminte de incinerare în groapă și urne și de inhumare. În unele morminte se afla și ceramică dacică de caracter hallstattian. (În colaborare cu Muzeul din Carei.)

44. *Dindești* (r. Carei, reg. Maramureș). Săpături într-un cimitir celtic, în parte distrus; s-a descoperit un mormint de inhumare și altul de incinerare în groapă (secolele III—II î.e.n.). Pe locul „La celate” s-au făcut sonde în așezarea din epoca bronzului, Otomani II—III. (În colaborare cu Muzeul raional Carei.)

45. *Cicir* (com. Mîndruloc, r. Arad, reg. Banat). Săpături într-o așezare cu trei niveluri de locuire; cel mai vechi nivel se datează în secolele III—II î.e.n. A fost dezvelit un bordei cu un bogat inventar, inclusiv ceramică dacică și celtică, brăzări de lignit etc. Nivelul următor se datează în secolele II—III î.e.n. Și în acest nivel a fost dezvelit un bordei în care s-a descoperit ceramică lucrată cu mla sau la roată și ceramică romană. Al treilea nivel aparține epocii feudale. (Institutul de istorie și arheologie Cluj.)

II. Cultura gelo-dacă

46. *Fintlnele* (r. Zimnicea, reg. București). Săpături de salvare pe o jumătate de movilă nedistrusă de lucrările de terasare pentru cultura viței de vie. La baza mantalei movilei s-a găsit o strachină și o cană de lut (sfârșitul secolului al IV-lea î.e.n.). (În partea de sud-est a movilei fusese distrusă în bună parte groapa unui mormint de incinerare, care după inventar datează tot de la sfârșitul secolului al IV-lea î.e.n. La 20 m est de movilă s-au găsit fragmente ceramice din vasele altui mormint de incinerare.)

47. *Cucorâni* (r. Botoșani, reg. Suceava). În continuarea sondajului început în 1964 s-au dezvelit o locuință din secolele III—II î.e.n. și 4 locuințe din secolul al II-lea î.e.n. (Muzeul de istorie a Moldovei în colaborare cu Muzeul din Botoșani.)

48. *Grădiștea Muncelului* (r. Orăștie, reg. Hunedoara). S-a dezvelit complet și s-a restaurat parțial zidul cetății Sarmizegetusa. Lucrări de mai mică amploare s-au efectuat și în zona sanctualelor. Pe dealul „Fețele Albe”, spre nord de Sarmizegetusa dacică, s-a descoperit o nouă cetate, făcând parte din sistemul de fortificații din Munții Orăștiei. (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul de istorie Cluj.)

49. *Căplna* (r. Sebeș, reg. Hunedoara). Reluându-se săpăturile la cunoscuta cetate dacică de aici, a fost descoperită poarta cetății și s-a urmărit zidul de incintă pe o distanță de peste 200 m, recoltându-se un bogat material, mai ales ceramic. (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul raional Sebeș.)

50. *Tilișca* (r. Sibiu, reg. Brașov). În cetatea dacică au fost continuate săpăturile, descoperindu-se urmele unor locuințe de suprafață, de formă rectangulară, cu baze de piatră de stîncă și de lut, și un al doilea atelier de măcinat și de copt, precum și o groapă hallstattiană de resturi menajere; o serie de fragmente ceramice indică folosirea ei în perioada timpurie și mijlocie a primei vîrste a fierului. (Muzeul Brukenthal Sibiu.)

51. *Cernatu* (r. Tg.-Secuiesc, reg. Brașov). Continuându-se lucrările din 1964 pe locul numit „Locul lui Róbert”, s-a descoperit un bordei dacic de formă dreptunghiulară, cu o vatră circulară, cu multă ceramică, inclusiv grecească, care îl datează în secolele II—I î.e.n. A mai fost descoperit un bordei dreptunghiular, cu vatră-pietrar din secolele V—VI, aparținînd culturii Bratei-Ipotești. (Muzeul regional din Sf. Gheorghe.)

52. *Ciolăneștii din Deal* (r. Roșiori de Vede, reg. București). Sondaj de verificare pe locul unde s-a descoperit întimplător, cu ani în urmă, un depozit de vase dacice; s-a confirmat existența unui puț de lemn și s-a adăugat un important material ceramic la cel deja cunoscut. Fintlna și așezarea căreia îi aparține datează din secolele II—I î.e.n. (Muzeul de istorie a Moldovei în colaborare cu Muzeul din Alexandria.)

53. *Piatra-Neamț* (r. Piatra-Neamț, reg. Bacău). Continuarea sondajului în cetățuia dacică de pe Bîtca Doamnei; s-a precizat traseul zidului de incintă al cetățuiei, iar pe platoul central s-au identificat mai multe locuințe din epoca dacică. De asemenea au fost descoperite câteva morminte de înmormântare feudale timpurii, fără inventar. (Muzeul de istorie a Moldovei în colaborare cu Muzeul din Piatra-Neamț).

54. *Oncești* (r. Sighet, reg. Maramureș). S-au încheiat săpăturile pe dealul Cetățuia. Ele au pus în lumină o modestă așezare dacică, databilă la sfârșitul secolului I î.e.n. și la începutul veacului următor. De asemenea, s-a săpat pe platoul dealului un turn de piatră din secolele XIV-XV, iar pe pantă un val de pământ contemporan cu turnul. (Institutul de istorie și arheologie Cluj în colaborare cu Muzeul regional Baia Mare).

55. *Giurgiu-Malu Roșu* (r. Giurgiu, reg. București). Prin sondaje și culegere de materiale de la suprafață au fost identificate urme de viațuire din mai multe perioade: a) paleolitic superior; b) neolitic — cultura Boian; c) tranziție spre epoca bronzului — cultura Cernavoda; d) Hallstatt C-D (câteva fragmente ceramice aparținând culturii Basarabi); e) La Tène II—III; f) feudal timpuriu (cultura Dridu). Așezările au fost în cea mai mare parte distruse de apele Dunării.

56. *Obreja* (r. Alba, reg. Hunedoara). Au fost continuate săpăturile în marea așezare daco-romană de la „Cinepi” (secolele II—IV e.n.), dezvelindu-se trei bordeie și cinci gropi de provizii, care, pe baza materialului arheologic (ceramică romană provincială și dacică modelată cu mina, diferite ustensile de uz curent etc.), se datează în secolele II—III e.n. (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul de istorie Cluj).

III. Epoca greco-romană

57. *Histria* (r. Istria, reg. Dobrogea). Săpături în cetate, lângă zidul mare al cetății, în sectorul *extra-muros*, în sectorul „Z” și în necropola tumulară.

A) În *cetate* s-a continuat săpătura la nord-est de cartierul economic. S-a dezvelit o suprafață de circa 150 m², constatându-se trei niveluri de locuire romano-bizantină (secolele VI-VII e.n.). S-a determinat ultimul nivel de locuire a cetății Histria.

B) *Zidul mare de incintă*. Cu prilejul lucrărilor de restaurare la zidul mare de incintă, s-au efectuat cercetări arheologice și în interiorul bastionului F, constatându-se că acesta a fost dosat, cel puțin într-o anumită perioadă, primei faze a incintei mari, al cărei parament exterior a fost dezvelit în întregime pe porțiunea cercetată. De asemenea, s-a executat o secțiune V—E, între bastionul F și primul val de pământ, scoțându-se la lumină vestigiile unor construcții din secolele II—III, anterioare zidului mare de incintă.

C) În punctul denumit convențional „Edificiu roman”, aflat în zona *intra-muros* în raport cu incinta romană timpurie din vestul cetății, s-a efectuat și în acest an o secțiune lungă de aprox. 40 m. Ea a permis noi precizări privitoare la stratigrafia din această zonă, care se prezintă precum urmează: a) resturile unui mare edificiu, cu caracter termal, databil între secolul al II-lea și prima jumătate a secolului al III-lea e.n.; b) un nivel de locuire, de caracter mult mai modest, care urmează imediat distrugerii marelui edificiu; c) un mormint cu ofrandă de animal, care se leagă de cimitirul din secolele IV-V e.n. identificat în sectorul *extra-muros*; d) un nou nivel de intensă locuire, databil în secolul VI e.n.

D) *Sectorul „Z”*. S-au reluat săpăturile la zidul roman „Z”, pentru a se verifica data construirii, durată contextului arheologic și, implicit, momentul distrugerii. Prin sondajele efectuate în 1964—1965 s-au putut observa trei niveluri de locuire din epoca romană, între care cel ce poate fi atribuit secolului al III-lea e.n. a dat la iveală temeliiile unui edificiu cu mai multe încăperi. Urmele necropolei plane de înmormântare, constatată prin câteva morminte descoperite, fără inventar, par a permite o încadrare cronologică începând cu secolul al IV-lea e.n.

E) La circa 2 km VSV de Cetate, lângă șosea, s-a săpat un tumul de mici dimensiuni, construit din nisip învelit cu un strat de piatră (cu excepția unei porțiuni centrale). Violat din antichitate. După un laghinos aparținând foarte probabil inventarului jefuit al mormintului movila s-ar data la sfârșitul secolului al IV-lea î.e.n.

58. *Constanța* (reg. Dobrogea). În 1965 au fost efectuate săpături sistematice în două puncte :

A) *Edificiul de pe faleză*, cu inscripția „lentiaron”. A fost degajat parțial pe coasta falezei de vest a portului un edificiu de circa 40 × 10 m. O sală mare, pavată cu dale de marmură, este despărțită spre sud de alte încăperi prin trei uși, ale căror rame de piatră se păstrează intacte. Pe partea de sus a unei rame, o inscripție în limba greacă, care dovedește că un cetățean cu numele de Ermippos Atas a construit acest „lentiaron” pentru poporul tomitan. Zidurile edificiului se păstrează în unele părți înalte de circa 7 m. O serie de canale, construite din cărămidă cu partea superioară boltită, merg în diferite direcții peste toată par-doseala. Nu s-au putut preciza încă definitiv caracterul și funcțiile acestui nou edificiu, care, după sistemul constructiv și după grafie, trebuie să aparțină secolului al IV-lea. Lucrările vor continua.

B) *Edificiul roman cu mozaic*. Urmărind lucrările de restaurare, au fost continuate cercetările și uşoare săpături sistematice în contextul marelui edificiu roman cu mozaic, descoperit în 1959. În cea de-a III-a încăpere boltită din terasa a II-a a fost descoperit un important depozit de mărfuri, peste 100 de amfore de același tip cu diferite produse, un depozit cu 8 ancore pentru corăbii, mari cantități de minereu brut de fier, calupuri de fier etc.

C) S-au descoperit în diferite părți ale orașului circa 80 de morminte elenistice și romane, de incinerare și de înhumare, cu bogat inventar. (Muzeul regional de arheologie Dobrogea).

59. *Reșca-Romula* (com. Dobrosloveni, r. Caracal, reg. Oltenia). În trei campanii de săpături s-au identificat curia coloniei, zidul de apărare al castrului din centrul orașului, zidul de apărare al orașului (construit în 248 e.n.) și o mare necropolă romană de incinerare. (În colaborare cu Muzeul raional din Caracal.)

60. *Slăveni* (com. Gostavățu, r. Caracal, reg. Oltenia). S-au executat : o secțiune peste sistemul de apărare al castrului roman, determinându-se clar cele două epoci ale fortificației, și s-au dezvelit complet termele militare situate în sfera castrului. (În colaborare cu Muzeul regional al Olteniei.)

61. *Stolniceni-Buridava* (com. Rlureni, r. Rm.-Vilcea, reg. Argeș). Săpături de salvare în punctul la „Priză”, în jurul bazinului de filtrat apa al uzinelor „Govora”. Au fost descoperite : un cuptor de olar, o groapă gospodărească cu vase romane și dacice și ștampile pe cărămizi ale celor trei legiuni ale Moesiei Inferioare. (În colaborare cu Muzeul din Rm.-Vilcea.)

62. *Berzovia* (r. Reșița, reg. Banat). Săpături restrinse la castrul legiunii IV Flavia Felix, situat în vatra satului actual. Au fost stabilite dimensiunile exacte, planul și elementele sistemului de fortificație ale lagărului. (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul orășenesc Reșița.)

63. *Buciumi* (r. Zălau, reg. Cluj). Continuând săpăturile în castrul roman, s-au cercetat *via principalis* și intersecția ei cu *via praeloria*, ambele flancate de ziduri. La intersecția celor două drumuri s-au descoperit postamente pentru inscripții și statui. Pe latura de est a pretoriului s-au dezvelit două magazii (*horrea*) cu contraforturi, iar pe latura de vest baia castrului. *Porta principalis dextra* e flancată de două bastioane cu ieșinduri semicirculare. În *praetentura* s-a cercelat o baracă. Alte urme de construcții datează din faze mai vechi sau mai noi. (Institutul de istorie și arheologie Cluj, în colaborare cu Muzeul de istorie Cluj și Muzeul raional Zălau.)

64. *Sighișoara* (reg. Brașov). Continuarea săpăturilor în castrul roman de la „Podmoale” prin cercetări pe laturile de sud și de est. S-a constatat existența unei așezări dacice

peste care s-a ridicat castrul roman de pământ. După părăsirea castrului, peste el s-a extins aşezarea romană civilă. (Muzeul de istorie Cluj în colaborare cu Muzeul raional Sighişoara.)

65. *Jidava* (or. Climpulung-Muscel, reg. Argeş). La castrul roman s-au continuat săpăturile în locuinţa aflată între *horreum* şi zidul de incintă. Locuinţa a fost construită din lemn şi chirpici şi acoperită cu ţigle şi olane, fiind amplasată peste *agger*, care a fost amenajat în acest sens. În interiorul locuinţei s-a descoperit o mare cantitate de vase, obiecte de podoabă, cuie etc. Partea de nord a *horreum*-ului a fost complet degajată, pentru a se putea face consolidări. Cu acest prilej au ieşit la iveală trei intrări. (În colaborare cu Muzeul regional Argeş.)

66. *Dedrad* (r. Reghin, reg. Mureş-Autonomă Maghiară). Sondaj pe locul descoperirii unui depozit de fiare de plug. Au apărut fragmente ceramice romane provenind dintr-o aşezare rurală din secolele II—III e.n., distrusă în întregime de lucrările agricole. (Muzeul de istorie Cluj.)

67. *Mangalia* (or. Constanţa, reg. Dobrogea). S-au continuat cercetările în necropola din epoca romană târzie, deşcherindu-se 29 de morminte de înhumăţie, cele mai multe construite din dale de piatră. Scheletele sînt orientate vest-est şi sînt grupate de obicei cîte două pînă la patru într-un singur mormint. Inventarul este relativ sărac şi constă din cîteva vase de lut şi de sticlă, mărgelile (cele mai multe din sticlă), brăţări, inele de bronz, precum şi monede romane de bronz din a doua jumătate a secolului al IV-lea e.n.

68. *Sic* (r. Gherla, reg. Cluj). La locul numit „Selecii” au fost continuate săpăturile începute în 1963, fiind descoperite numai locuinţe de suprafaţă, cu un bogat material ceramic cu luciu, cu striuri etc., databil la sfîrşitul secolului al III-lea şi în secolul al IV-lea. S-au mai descoperit fragmente de *tegulae mammatae*, obiecte de fier, de bronz, fragmente de sticlă, mult material osteologic animalier, unelte agricole etc. (Muzeul de istorie din Cluj în colaborare cu Muzeul raional Gherla.)

69. *Drobeta* (or. Turnu-Severin, reg. Oltenia). Pentru precizarea şi datarea diferitelor faze de construcţii romane, identificarea nivelului feudal de viaţă şi studierea cimitirului feudal din zona palestreii s-au trasat trei secţiuni: I) nord-sud, pe latura de vest, prin *praefurnium*; II) est-vest, pe latura sudică a palestreii; III) nord-sud, între complexul palestreii şi terme. În S.I. s-au găsit două din vetrele gurilor de foc, parţial distruse. În taluzul terasei superioare s-a găsit locul unei conducte şi în imediată apropiere o groapă adîncă cu material ceramic caracteristic secolelor XIII—XIV. Pe terasa superioară, sub stratul medieval, se găseşte stratul roman. În S.II s-a identificat groapa din *praefurnium* şi canalul de scurgere de la est de *frigidarium*. (Muzeul Porţilor de Fier din Turnu-Severin.)

70. *Celei-Sucidava* (com. Celei, r. Corabia, reg. Oltenia). S-a săpat în aşezarea civilă urbană (curtea şcolii elementare), descoperindu-se o nouă flintină romană, traseul şoselei romane de pe malul Dunării şi şanţul castrului de pământ roman. Au fost aflate baze de coloane de la o clădire, vase şi diferite materiale. (În colaborare cu Muzeul raional din Corabia.)

71. *Jurilovca-Argamum* (r. Istria, reg. Dobrogea). Săpături la punctul „Capul Dolojman”, pe malul lacului Razelm, la cetatea greco-romană cercetată pe scară mică de prof. Paul Nicorescu în 1926—1931. S-a efectuat un sondaj pe malul de nord-est al lacului, degajîndu-se în cea mai mare parte numai ultimul strat de locuire din secolul al VI-lea e.n., descoperindu-se parţial temelile unor construcţii din piatră de calcar legată cu pământ. Pe panta dinspre lac s-a ajuns la zidul de incintă, descoperit în săpăturile anterioare, construit din blocete de calcar ca nişte cărămizi ce formează paramentele, iar emplectonul tot din piatră de calcar legat cu mortar alb. Momentul construirii zidului nu se poate deocamdată preciza, însă distrugerea lui s-a petrecut probabil către sfîrşitul secolului al VI-lea e.n., ţinînd seama de materialul descoperit în ultimul strat de locuire. (În colaborare cu Muzeul raional Tulcea.)

72. *Garvăn* (r. Măcin, reg. Dobrogea). S-au terminat săpăturile pentru dezvelirea termelor romano-bizantine, situate la circa 100 m SE de cetatea *Dinogelia*. Hipocaustul

termelor se întinde sub trei încăperi destinate pentru băi calde și este cel mai bine păstrat din cîte se cunosc pînă în prezent pe teritoriul României. Sub pavimentul de cărămizi al frigidariului s-a descoperit un canal pentru scurgerea apelor de la terme. În secțiunea S₆ situată tot la exterior, în apropierea colțului de SE al cetății, s-a dezvelit în întregime un bordei din secolul al X-lea, pe podeaua căruia s-au descoperit 4 vase de lut ars.

73. *Insula Banului* (com. Gura Văii, or. Turnu-Severin). Sondajele au dezvelit porțiuni din zidul cetății feudale timpurii, sub care se păstrează resturi din zidurile unei cetăți romano-bizantine. Cele două etape de construcție sînt documentate prin cele două niveluri de locuire, în care s-au găsit numeroase fragmente ceramice caracteristice epocii romano-bizantine și epocii feudale timpurii. (În cadrul lucrărilor colectivului de cercetări de la Porțile de Fier.)

IV. Epoca feudală timpurie și dezvoltată

74. *Văleni* (r. Roman, reg. Bacău). S-au continuat săpăturile în vederea dezvelirii cimitirului carpic, identificîndu-se pînă în prezent 300 de morminte cu un bogat inventar (Muzeul de istorie a Moldovei și Muzeul din Roman.)

75. *Teicoiu* (com. Mătăsaru, r. Găești, reg. Argeș). În așezarea de pe malul stîng al Tinoasei s-au identificat, în afară de urme de locuire din secolul al III-lea e.n., și resturi arheologice din prima și din a doua epocă a fierului. Pînă în prezent s-au descoperit peste 25 de locuințe și circa 200 de gropi de provizii. (În colaborare cu Muzeul regional Argeș.)

76. *Medieșul Auril* (r. Satu-Mare, reg. Maramureș). Au fost dezvelite în întregime cele două cuptoare descoperite în campania precedentă și s-au mai descoperit încă patru cuptoare, un bordei și bogate resturi ceramice, diferite piese de fier, bronz, sticlă, piatră. Așezarea datează din secolele III—IV e.n. (Muzeul de istorie din Satu-Mare în colaborare cu Institutul de istorie și arheologie din Cluj.)

77. *Bârboasa* (com. Lozinca, r. și reg. Bacău). Săpăturile de salvare efectuate în zona estică a dealului „Gălănești” au dovedit existența unei necropole de incinerare cu inventar specific daco-carpic, secolul al III-lea e.n. (Muzeul regional Bacău și Muzeul de istorie din Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej.)

78. *Căbeșli* (r. Adjud, reg. Bacău). S-au efectuat săpături arheologice pe malul stîng al Pereschivului, în punctul „la Milești”, într-o așezare din secolele III—IV e.n., care suprapune o altă așezare din epoca tîrzie a bronzului. În ambele așezări s-au identificat locuințe și gropi de provizii. (În colaborare cu Muzeul de istorie din Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej.)

79. *Băiceni* (r. Pașcani, reg. Iași). Sondaj în așezarea din secolele III—IV e.n., dezvelindu-se trei bordeie cu un bogat material. De asemenea, au fost descoperite și urme din secolele IX—X de tip Dridu. (Muzeul de istorie a Moldovei.)

80. *Iana* (r. Brlad, reg. Iași). Sondaj într-o așezare de tip Sîntana de Mureș, descoperindu-se urmele mai multor bordeie. (Muzeul de istorie a Moldovei și Muzeul din Brlad.)

81. *Izvorul* (r. Giurgiu, reg. București). Au continuat săpăturile în necropola feudală timpurie din localitate. În cursul lucrărilor au mai fost descoperite 23 de morminte, toate de înhumare. Scheletele au în general orientarea V (capul) — E (picioarele) și sînt însoțite de obiecte de podobă și ofrande. (În colaborare cu Muzeul de istorie din Giurgiu.)

82. *Alexandru Odobescu* (r. Călărași, reg. București). S-au continuat săpăturile în necropola birituală de tip Sîntana-Cerneahov, descoperindu-se șase morminte, dintre care cinci de înhumare și unul de incinerare. (În colaborare cu Muzeul regional din Călărași.)

83. *Tifeșli-Lunca* (comunele Iana și Gherghești, r. Brlad, reg. Iași). Așezare și necropolă din secolul al IV-lea e.n. Au fost descoperite resturi ceramice, atelierul unui olar, fibule etc., specifice culturii Sîntana de Mureș-Cerneahov. (Muzeul „Vasile Pârvan” din Brlad în colaborare cu Institutul de istorie și arheologie Iași.)

84. *Țaga* (r. Gherla, reg. Cluj). La „Valea Tistașului” s-au făcut sondaje într-o așezare cu bordeie din perioada prefeudală, descoperindu-se în total șase bordeie, două (fără vatră de foc în interior) databile din secolele IV—V și patru (prevăzute cu vetre sau cuptoare de piatră) din secolele VII—VIII. (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul raional Gherla.)

85. *Gherăseni* (r. Buzău, reg. Ploiești). Săpături de salvare pe un grind de pe malul vestic al Călmățuiului, pentru recuperarea unor morminte din perioada hunică. Din cele șapte morminte identificate (unele distruse), două aparțin secolului al V-lea e.n., restul fiind neolitice (Gumelnița-Ariușd) sau indeterminabile. Au mai fost interceptate câteva bordeie Boian-Giuleşti, complexe Aldeni-Stoicani, un bordei din secolul al III-lea e.n. și câteva medievale (secolul al XVIII-lea). (Muzeul regional de istorie din Ploiești.)

86. *Bratei* (r. Mediaș, reg. Brașov). S-au continuat săpăturile în așezarea nr. 2, situată la aprox. 500 m distanță de așezarea nr. 1, pe locul numit „la Nisipuri”, descoperindu-se resturile citorva bordeie din secolul al V-lea e.n., aparținând culturii Bratei, și numeroase bordeie din secolele VII—VIII. În același loc mai sînt și numeroase bordeie și cuptoare de gospodărie din secolele XII—XIII. Așezarea aparține populației autohtone. În cimitirul biritual (nr. 2) de pe locul „Rogoaze” s-au cercetat 101 morminte de incinerare în urnă și în groapă și 5 morminte de înhumare. Ceramica, prin forme și decor, constituie o dezvoltare din cultura Bratei și Filiaș. Cimitirul datează din secolele VII—VIII și aparține populației locale. S-au mai făcut săpături de salvare într-o carieră de nisip, în marginea șoselei Bratei-Ațel, peste drum de cimitirul nr. 2. S-au descoperit 15 morminte de înhumare de tip gepid și avar timpuriu. (În colaborare cu Muzeul Brukenthal din Sibiu.)

87. *Luca* (com. Vlrfu Cîmpului, r. Dorohoi, reg. Suceava). Cu prilejul unui sondaj s-au dezvelit resturile a două bordeie din secolele V—VI și ale unui bordei din secolele XIV—XV. (Muzeul de istorie a Moldovei.)

88. *Botoșana* (r. Gura Humorului, reg. Suceava). În așezarea din secolele V—VI s-au mai dezvelit încă două bordeie. De asemenea au fost identificate două locuințe din La Tène II. (Muzeul de istorie a Moldovei, în colaborare cu Muzeul din Suceava.)

89. *Udești* (r. Fălticeni, reg. Suceava). Prin sondaje efectuate la circa 200 m nord de sat s-au obținut o serie de date stratigrafice și s-a precizat că cele mai vechi urme datează din timpul orînduirii comunei primitive, apoi din perioada migrațiunii popoarelor și din epoca feudală. Așezarea din secolul al VI-lea e.n. aparține populației autohtone; ea era fortificată pe latura de est cu un șanț de apărare și un val; celelalte laturi erau mărginite de două cursuri de apă și de lunca mocirloasă a Sucevei. După cantitatea mare de cărbune și cenușă, pare că așezarea prefeudală a fost distrusă de un incendiu. (În colaborare cu Muzeul regional Suceava.)

90. *Voinești* (r. Tîrgoviște, reg. Ploiești). În punctul zis „La Cetățuie” s-a identificat o fortificație de pămînt aparținînd epocii prefeudale, cu un material asemănător cu Dămăroaia A și Ciurel (secolele VI—VII e.n.). (În colaborare cu Muzeul raional Tîrgoviște.)

91. *Budureasca* (com. Vadu Săpat, r. Mizil, reg. Ploiești). În valea cu același nume, în așezarea Budureasca 3 („La greci”), au continuat săpăturile din anii precedenți, cercetîndu-se șase semibordeie cu inventar obișnuit aparținînd culturii Ipotești-Cîndești, fazele II—IV (secolele VI—VII e.n.). Extinzîndu-se săpăturile spre nordul terasei, la circa 150 m, în punctul Budureasca 4 („Puțul tatarului”), s-a constatat că ambele obiective reprezintă una și aceeași așezare, tăiată azi în două de o viroagă foarte adîncă. La Budureasca 4 au fost identificate și cercetate parțial alte șase bordeie Ipotești-Cîndești, dintre care trei, întretîndu-se și suprapunîndu-se, repetă situația stratigrafică din 1962 de la Budureasca. (Muzeul regional de istorie din Ploiești în colaborare cu Muzeul regional Bacău.)

92. *Simonești* (r. Odorhei, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). S-au executat săpături pe terasa din partea de vest a comunei, identificîndu-se o așezare din epoca bronzului, suprapusă

de una din secolele VII—VIII, precum și fragmente sporadice de vase La Tène. S-a mai descoperit o vatră-pietrar distrusă, iar în alt punct un bordei româno-slav cu pietrar de dimensiuni 3×3 m. Inventarul bordeiului: ceramică, un cuțit și două prisnele de lut. Aspectul ceramicii arată o fază mai târzie decât cea din așezările de la Sălaşuri și Filiaș. (Muzeul regional din Sf. Gheorghe în colaborare cu Muzeul raional Cristur.)

93. *Archiud* (r. Bistrița, reg. Cluj). În așezarea prefeudală de la „Fundătura” s-a mai descoperit un bordei cu vatră de foc în interior, databil, pe baza ceramicii, în secolele VII—VIII e.n. În punctul numit „Hlnsuri”, situat la 4 km spre nord de sat, s-a identificat o așezare dacică din secolul I e.n., din care s-au dezvelit trei locuințe de suprafață, prevăzute în interior cu vatră de foc. (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul raional Bistrița.)

94. *Cristur* (r. Odorhei, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). La vest de Cristur, pe locul numit „Panta de brad”, s-au descoperit urmele unei așezări din neoliticul târziu, aparținând purtătorilor culturii Bodrogkeresztúr, suprapusă de o așezare din epoca La Tène-dacică, precum și de o așezare româno-slavă din secolele VII—VIII. Au fost săpate două locuințe de suprafață aparținând culturii Bodrogkeresztúr, un bordei și trei gropi dacice, precum și trei bordeie româno-slave cu vatră-pietrar. Din gropi și bordeie a ieșit un bogat material ceramic, unelte de cupru și de fier. (Muzeul regional Sf. Gheorghe în colaborare cu Muzeul raional Cristur.)

95. *Hărman* (r. Sf. Gheorghe, reg. Brașov). S-a săpat în continuare pe terenul situat la sud de „Groapa Banului”, constatându-se peste tot depunerea din secolul IV-e.n., având o grosime între 10 și 30 cm. Menționăm descoperirea unui pieptene de os și a mai multor cute de ascuțit. S-a descoperit de asemenea un complex de pietre mărunte și ceramică din secolele VIII—IX. Pe locul numit „Sub coastă” s-au descoperit două vase mari hallstattiene, precum și resturi din secolul al IV-lea e.n., ceea ce denotă o locuire pe rază întinsă în acea vreme. (În colaborare cu Muzeul regional Brașov.)

96. *Vadu Săpat* (r. Mizil, reg. Ploiești). În săpăturile de salvare de la „Cotul Malului” s-a dezvelit un bordei din secolul al IX-lea e.n., parțial distrus, aparținând așezării investigate în anii anteriori. (Muzeul regional de istorie din Ploiești.)

97. *Ocna Sibiului* (r. Sibiu, reg. Brașov). Au fost continuate săpăturile în cimitirul plan, biritual, din secolul al IX-lea. S-au descoperit alte 23 de morminte, dintre care 18 de incinerare în urnă fără capac, îngropate la mică adâncime, și cinci de înhumare (trei de oameni maturi și două de copil). Totalul mormintelor dezgropate în acest cimitir se ridică acum la 135. Cu săpăturile din acest an se consideră încheiată cercetarea cimitirului de la Ocna Sibiului. (Institutul de istorie și arheologie Cluj.)

98. *Poian* (r. Tg.-Secuiesc, reg. Brașov). În continuarea săpăturilor, s-au descoperit opt bordeie dreptunghiulare cu vatră-pietrar, cu un bogat inventar ceramic. S-au constatat două niveluri cu ceramica specifică fiecărui nivel. Așezarea se încadrează în secolele IX—X. (Muzeul regional din Sf. Gheorghe.)

99. *Birlogu* (r. Costești, reg. Argeș). Sondaj în așezarea feudală timpurie de pe valea Berivoia. Au fost cercetate resturile a două bordeie și a trei colibe-bordei datând din secolele IX—X. (În colaborare cu Muzeul regional Argeș.)

100. *Păuleasca* (r. Zimnicea, reg. București). S-au continuat săpăturile de salvare în necropola din epoca feudală timpurie, fiind cercetate încă 33 de morminte de incinerare și 2 morminte de înhumare.

101. *Bucov* (r. și reg. Ploiești). Continuându-se săpăturile în punctul Bucov-Tioca, s-au cercetat două bordeie și o construcție de suprafață din secolele IX—X, o groapă de mari dimensiuni din epoca feudalismului dezvoltat, precum și mai multe gropi din secolele III—IV.

102. *Radovanu* (r. Oltenița, reg. București). Au fost cercetate două bordeie și un cuptor de ars oale din secolul al X-lea, precum și mai multe bordeie și gropi din secolele XV—XVII.

În necropola feudală au fost dezgropate încă 11 morminte, majoritatea datate prin monede. (În colaborare cu Muzeul raional Oltenița.)

103. *Murfatlar* (r. Medgidia, reg. Dobrogea). „Valul mare de piatră” a fost secționat în două puncte diferite de pe teritoriul G.A.S. Murfatlar, la nord de sat. În ambele puncte s-a observat că zidul de pe coama valului a fost construit din blocuri de cretă din cariera descoperită în ultimii ani în dealul din partea de sud a satului. O a treia secțiune, executată pe o latură a unuia din castrele valului, a dus la descoperirea temeliei unui zid de asemenea din bolovani de cretă. Deoarece cariera de cretă datează cu siguranță din secolul al X-lea, rezultă că și valul, împreună cu zidul înălțat deasupra lui, datează din aceeași perioadă de timp, iar nu din epoca romană, după cum se credea până acum.

Alte săpături efectuate în valul de piatră din dreptul comunei Mircea Vodă (r. Medgidia) arată că acesta a fost construit din pietre ecarisate legate cu mortar. Grosimea zidului de piatră măsoară 1,85 m. Săpăturile au dovedit că valul a fost construit în a doua jumătate a secolului al X-lea.

104. *Capidava* (com. Topalu, r. Hlrșova, reg. Dobrogea). Săpături în stratul superior al cetății, descoperindu-se o serie nouă de locuințe-bordeie și de suprafață. (Muzeul regional de arheologie Dobrogea în colaborare cu Comisia muzeelor.)

105. *Mănioaia-Costișa* (r. Bacău, reg. Bacău). Sondaj în așezarea din secolele X—XI, dezvelindu-se un bordei. S-a constatat că această așezare se suprapune peste o alta, datând din secolul al IV-lea e.n. (Muzeul de istorie a Moldovei în colaborare cu Muzeul din Bacău.)

106. *Vlrșag* (r. Odorhei, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). Aproape de Izvorul Tîrnavei Mari, pe un deal în formă de mamelon izolat, situat între pîrlul „Tartód” și Tîrnava Mare, se găsește cetatea numită „Tartód”, avînd un zid de piatră cu mortar primitiv. Pe baza materialului ceramic cetatea se datează în secolele XI—XII. (Muzeul de istorie din Cluj în colaborare cu Muzeul raional Odorhei.)

107. *Dăbica* (r. Gherla, reg. Cluj). Au continuat cercetările la cele patru incinte ale cetății feudale, constatîndu-se opt faze principale de construcție ce se eșalonează de la sfîrșitul mileniului I e.n. pînă în secolul al XV-lea. La așezarea dintre incintele III și IV s-au dezvelit două semibordeie și trei locuințe de suprafață. La cimitirul datat pe bază de monede în secolele XI—XII s-au cercetat 71 de morminte. La biserica construită inițial în secolul al XII-lea (după cum arată o monedă de la Ștefan al III-lea) s-au constatat mai multe faze de construcție și renovări ce urmează să fie precizate ulterior. (Muzeul de istorie Cluj.)

108. *Galița* (com. Gîrlița, r. Adamclisi, reg. Dobrogea). Pe insula Păcuiul lui Soare au continuat săpăturile atît în zona porții, cît și a portului cetății bizantine. În ambele sectoare s-au degajat suprafețe din interiorul incintei, descoperindu-se o serie de complexe de locuire din epoca feudală (secolele XIII—XIV) și feudală timpurie (secolul al XI-lea). În sectorul „Port” au continuat săpăturile și în afara incintei, degajîndu-se de nisip întreaga suprafață a debarcaderului portuar și parțial turnul care-l flanca pe latura dreaptă. Paralel cu aceste cercetări s-au desfășurat cercetări și pe dealul Derwent, situat pe malul dobrogean al Dunării, în fața cetății de pe insulă. Secțiunile practicate aici au dat la iveală resturile unei așezări din epoca feudală timpurie, fortificată cu un zid de incintă și șanț de apărare. În interiorul așezării au fost dezvelite parțial o serie de bordeie și locuințe de suprafață. După primele date obținute în săpături, viața acestei așezări acoperă o perioadă cuprinsă între sfîrșitul secolului al X-lea e.n. și a doua jumătate a secolului al XI-lea e.n.

109. *Clmpulung* (r. Muscel, reg. Argeș). Continuarea și încheierea săpăturilor de la biserica Bărăția. În cuprinsul actualului cor s-a dat de temeliele vechiului cor, ce se lega cu zidurile fostei nave principale. Biserica veche poate fi datată în a doua jumătate a secolului al XIII-lea; corul mai nou în cuprinsul secolului al XV-lea. Cu prilejul cercetărilor s-a constatat prezența unei cripte în care au fost reînhumate osemintele comitelui Laurentius de Longo

Campo și pe care, într-o fază intermediară, a stat lespeda de mormint. (În colaborare cu Direcția monumentelor istorice.)

110. *Celățeni* (r. Muscel, reg. Argeș). Continuarea săpăturilor în complexul unor monumente feudale din secolele XIII—XV. S-au descoperit resturile unei a treia biserici, cu contraforți de tip gotic, cu urme bogate de frescă policromă. Monumentul a fost demantelat la mijlocul secolului al XIII-lea. În așezarea geto-dacică au mai fost descoperite două vetre de cult acoperite cu lut fățuit, pământ roșu și o manta de piatră, asemănător mormintelor de incinerare din prima epocă a fierului. (În colaborare cu Muzeul regional Argeș și Direcția monumentelor istorice.)

111. *Breaza* (com. Lisa, r. Făgăraș, reg. Brașov). Cercetările la cetatea feudală de la locul numit „Cetatea sub Colțu” au descoperit zidul de incintă al cetății feudale, descoperindu-se, pe lângă turnul cilindric cunoscut înainte, un turn hexagonal în interior și rotund în exterior, un zid care împarte incinta în două, o construcție adosată în partea de sud. Materialele descoperite datează din secolele XIII—XV. Pe lângă această fortificație din epoca feudală s-au descoperit și urmele unei așezări din epoca fierului (Hallstatt și La Tène) încă necunoscute. (Muzeul Brukenthal din Sibiu.)

112. *Frumoasa* (r. Alexandria, reg. București). Cercetările efectuate în continuare la cetatea de pământ din secolul al XIV-lea au confirmat rezultatele obținute în 1964, referitoare la datarea și tehnica de construcție a acestei fortificații. În nivelul de folosire a cetății au fost găsite numeroase vase întregi (smălțuite și de uz comun), grâu și mei carbonizat, precum și câteva obiecte de fier (cuțite, un vîrf de săgeată etc.). (În colaborare cu Muzeul raional Alexandria.)

113. *Cuhea* (r. Vișeu, reg. Maramureș). În sectorul „Reședința feudală” s-a continuat dezvelirea complexului, precizîndu-se limitele sale și recoltîndu-se în continuare materiale din secolul al XIV-lea. În sectorul „Mănăstire” s-au executat sondaje pentru verificarea datării celor două faze ale cimitirului. Un tezaur de monede de la Ștefan Dușan și Ludovic I confirmă datarea în prima jumătate a secolului al XIV-lea a bisericii de piatră. În vatra satului s-au executat șapte secțiuni pentru identificarea așezării vechi. În hotarul comunei Ieud, în punctul numit „la mănăstire”, au fost dezvelite temelile unei biserici de lemn dispărute. (În colaborare cu Muzeul regional Baia Mare.)

114. *Căpîlnăș* (r. Lipova, reg. Banat). A fost cercetată o așezare fortificată de mici dimensiuni, cu val de pământ și șanț din epoca feudală, secolele XIV—XV. (Institutul de istorie și arheologie Cluj.)

115. *Lerești* (r. Muscel, reg. Argeș). Continuarea exhaustivă a săpăturilor a permis atât stabilirea planului monumentului de cult descoperit (de tip dreptunghiular, cu absida altarului pentagonală în exterior, cu ancadramentele ferestrelor de tradiție gotică), cât și construirea în două etape, datate cu ceramică și monede surprinse pe nivelul de construcție al acestora, respectiv ultimul sfert al secolului al XV-lea și primul sfert al secolului al XVI-lea. Cercetarea a 77 de morminte a scos la iveală monede, podoabe funerare și uzuale de o mare diversitate, ce se opresc toate la mijlocul secolului al XVII-lea. În necropolă s-au descoperit și două cavouri alăturate, cu rit funerar deosebit, precum și mormîntul cu o spectaculoasă lespede tomبالă al unui comandant militar local. (Muzeul raional Cîmpulung-Muscel.)

116. *Coconi* (r. Oltenița, reg. București). Ultima campanie de cercetări de la Coconi a avut scopul de a definitiva observațiile privind aria de răsplîndire a complexelor de locuit — numărul acestora fiind plin în prezent de 67 —, din care mai mult de 1/3 au fost complet cercetate. (În colaborare cu Muzeul raional Oltenița.)

117. *Tîrgșor* (r. și reg. Ploiești). Pe partea dreaptă a pîrlului Leaotul au fost dezvelite în continuare un bordei din secolele II—III e.n., altul din secolele X—XI și patru locuințe feudale datînd din secolele XIV—XV. Pe partea stîngă a pîrlului a început cercetarea bisericii de lângă șosea (biserica albă). Monumentul datează din secolul al XVI-lea, iar sub acesta și

În preajma sa a fost descoperit un cimitir feudal din secolele XV—XVII. În același loc a fost reperată o construcție romană de circa 40 × 40 m, cu ziduri de circa 1 m grosime, cu încăperi pavate, canale de drenaj etc. Complexul este datat cu cărămizi ștampilate aparținând LEG XI C.P.F. (secolul al II-lea e.n.). (În colaborare cu Muzeul regional de istorie Ploiești.)

118. *Gldinți* (r. Roman, reg. Bacău). S-au continuat cercetările la Cetatea Nouă, secționându-se în continuare fortul inițial al acestei cetăți. S-au confirmat observațiile anterioare, stabilindu-se astfel că Cetatea Nouă a fost construită în două faze importante. În faza I, datată sigur în 1466, a fost construit fortul inițial cu plan stelat și turnuri circulare (au fost identificate 5 turnuri circulare), înconjurat cu un șanț de apărare cu contraescarpa zidită. După refacerea acestui fort în urma distrugerilor provocate de invazia otomană din 1476, Cetatea Nouă a intrat din nou în preocupările lui Ștefan cel Mare în 1483, când fortului inițial i se adaugă o curtină exterioară pe latura de est, cu ziduri groase de 4 m și bastioane rectangulare. Data de sfârșit a existenței Cetății Noi a putut fi precizată pe baza materialului ceramic din nivelul de distrugere și pe baza menționării prcălabilor ei în documentele scrise, în ultimul sfert al secolului al XVII-lea. (Muzeul militar central în colaborare cu Muzeul regional Bacău.)

119. *Suceava* (reg. Suceava). S-au continuat cercetările în sectorul „șanțul de apărare al orașului” (secolul al XV-lea), astfel că, ținând seama și de rezultatele precedente, s-au obținut suficiente segmente din fortificație pentru a se fixa pe hartă traseul acestuia pe latura ei sudică. Săpăturile din sectorul „Platoul din fața cetății de Scaun” au urmărit două obiective: continuarea dezvelirii casei domnești datând din secolul al XV-lea și verificarea stratigrafiei din acest sector. Dezvelirea casei domnești s-a făcut în întregime, obținându-se unele elemente de construcție privind planul încăperilor de la subsol și etaj. S-au găsit cahle și plăci decorative care vor permite stabilirea unor elemente noi de arhitectonică interioară a unei astfel de construcții medievale. Observațiile stratigrafice au adus noi precizări și au verificat și întărit altele mai vechi. (În colaborare cu Muzeul regional Suceava.)

120. *Pollogi* (r. Titu, reg. București). Cercetările arheologice au descoperit monumentele vechi din jurul palatului Brincovenesc zidit în 1698, și anume: fundațiile cuhniei, dependințele locuite de personal, clădirile administrative, situate în curte, cît și temelile unui foișor existent în trecut, lângă loggia principală a palatului. Au fost descoperite zidurile care în trecut împărțeau curtea în trei, ca și traseul unei părți din incinta palatului, acum distrusă. S-a putut stabili o periodizare a construcțiilor din jurul palatului Brincovenesc, constatându-se două faze succesive. Au fost găsite unele capiteluri, fracțiuni din ornamentele balustradelor de piatră ale palatului, precum și ceramică și obiecte de fier. (În colaborare cu Muzeul regional din Călărași.)

121. *Cătălui* (com. Căscioarele, r. Oltenița, reg. București). Cercetările au descoperit un complex medieval cuprinzînd mănăstirea Cătălui, formată din biserică, chilii, beci, incintă și clopotnița situată la intrare. S-au putut preciza trei faze, și anume: faza întemeierii mănăstirii în a doua jumătate a secolului al XVI-lea; a doua fază în secolul al XVII-lea; a treia fază se întinde în secolul al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, când construcțiile mănăstirii, fiind ruinate, au fost evacuate. Au fost găsite monede ungare din argint din secolul al XVI-lea, un groș polon datat din 1600, ceramică feudală din secolele XVI—XVIII, obiecte de fier; cărămizile ornamentale aparțin unor burluri care împodobeau pereții exteriori ai bisericii. Au mai fost descoperite două lespezi funerare, prevăzute cu inscripții în limba slavonă, ale ctitorilor acestei mănăstiri: marele spătar Stan din Corbi, decedat în 1583, și soția sa Caplea, fiica lui Teodosie din Periș, decedată în 1591. De asemenea, s-a găsit lespeda de mormînt cu inscripție în limba română a lui Teodosie Corbeanu, mare ban, decedat în 1647. (În colaborare cu Muzeul din Oltenița.)

122. *Ada-Kaleh* (or. Tr.-Severin, reg. Oltenia). Cercetările la fortificația medievală austriacă din insula Ada-Kaleh au fost concentrate pe diferite laturi ale fortificației centrale, înregistrîndu-se urme materiale începînd cu secolul al XVIII-lea. Un sondaj de informare a fost practicat la extremitatea de est a insulei, pe locul unui avansat fortificat, medieval,

numit *Klzl Tabia (Celatea fetei)*. (În cadrul lucrărilor colectivului de cercetări de la Porțile de Fier.)

123. *București. Săpături efectuate de Muzeul de istorie a orașului București.*

A) *Pipera (r. 1 Mai)*. Sonda într-o așezare aflată pe malul bălții Pipera, datînd de la sfîrșitul epocii bronzului (faza a V-a a culturii Tei); s-a descoperit și un bordei aparținînd culturii Dridu (secolele X – XI).

B) *Șantierul Băneasa-Străulești (r. 30 Decembrie)*. În sectorul Măicănești, pentru perioada de trecere la feudalism, cercetările s-au axat în principal pe studierea așezării din secolul al IV-lea e.n., identificată în 1964, din care s-au dezvelit trei locuințe și un cuptor de ars oale. Din așezarea datată în secolul al IV-lea s-au descoperit două bordeie, parțial săpate, și o groapă menajeră. Din așezarea secolelor VI-VII, datorită celor 6 bordeie dezvelite, s-au făcut observații prețioase cu privire la întinderea ei în diferitele etape de locuire și s-au recoltat date noi în vederea periodizării culturii Ciurel din cadrul complexului Ipotești-Ciurel-Cîndești. Din așezarea feudală au fost identificate alte opt locuințe din secolele XIV–XV și s-au cercetat 26 de morminte din necropola medievală veche, datată cu monede emise de Mircea cel Bătrîn (numărul locuințelor feudale este de 41). În vecinătate s-au semnalat și resturi sporadice din epoca bronzului și din prima epocă a fierului.

C) *Șantierul Foișorul Mavrocordașilor (r. T. Vladimirescu)*. S-au continuat săpăturile la casa Mavrocordașilor, Foișor, dezvelindu-se complet zidurile casei Mavrocordașilor (secolul al XVIII-lea) și stabilindu-i-se planul. S-a dovedit că terenul pe care se afla construcția a suprapus o așezare prefeudală (secolele VI–VII), din care au fost descoperite trei semibordeie prevăzute cu vetre.